

Unikt funn av Coning-tegninger

Fredrikshald-motiver fra 1699 funnet i en skuff på Nasjonalbiblioteket

I en bortglemt skuff i Oslo har de ligget — ingen aner hvor lenge. Fem motiver fra gamle Fredrikshald som kaster nytt lys over hvordan byen vår så ut for 300 år siden. — Et unikt funn, sier avdelingsdirektør ved Nasjonalbiblioteket, Sissel Nilsen.

OLE H. YSTEHEDE

(Publisert: 2001.07.13 12:00)

Nilsen kommer opprinnelig fra Halden, og var derfor ikke i tvil om hvor motivene hørte hjemme da hun først så tegningene den 28. juni.

Godt bevarte

— De har holdt seg utrolig godt, og må ha ligget lenge på et mørkt sted og under stabile forhold. Nå skal tegningene renses, kommer det fra en begeistret Nilsen.

Hun betegner funnet som unikt og som en aldri så liten sensasjon. Tegningene — tre signert Jacob Coning (1648-1724) — ble nemlig funnet i en skuff der det ikke skulle ha vært annet enn plakater.

— De har ligget i det gamle Universitetsbiblioteket, som nå er overtatt av Nasjonalbiblioteket. Ingen, selv ikke de som har vært her siden 1940-tallet, har hørt noe om dem før. Derfor blir dette ekstra spennende — hvordan kan de ha kommet hit? spør Nilsen.

Fredrikshald-motiver

Mens tre av bildene er signert Coning, finnes det en usignert akvarell og en skisse over det første Carl XII-monument som er usignert. Monumentet sto på Fredriksten fra 1723 til 1730 før det ble avløst av et nytt.

— Skissen kan ha vært det første utkast til monumentet, eller den kan ha vært utført i ettertid. Festnings-skissene i bakgrunnen virker imidlertid stilisert — bare Overberget er til å kjenne igjen, sier Nilsen og lar spørsmålet om tidfesting stå åpent.

Coning-motivene er både av Overberget og Skonningsfoss, samt et motiv av fjorden, seilskuter og Sauøya, hvor det på dette bildet er tegnet inn noe som ligner på festningsverk.

— Her har Coning sittet i parken på Rød Herregård og kikket utover. Se hvor vakkert det er, og hvor mange større skip som har ligget ankret opp i fjorden, sier Nilsen.

Avdelingsdirektør Sissel Nilsen ved Nasjonalbiblioteket er begeistret over de gamle bildene som har dukket opp fra hennes hjemby.

MAGNUS BRUNVAND

Norge-reise

Coning var ikke ute på en ren lystreise da han lagde skisser fra Fredrikshald: Kong Christian V hadde nemlig sendt ham på oppdrag i 1698-1699 for å gjøre studier til malte prospekter fra de stedene kongen selv hadde besøkt i Norge i 1685. Således kom Coning til Østlandet, gjorde jobben sin og reiste tilbake til Danmark for å male. Svært mange av motivene han malte kom nettopp fra Fredrikshald, og han oppholdt seg her lenge.

— Derfor er det sannsynlig av skissene kommer fra en giver i Halden. Forsstrøm nevner i sin bok at apoteker på Fredrikshald D. Stephanson skal ha gitt bidrag til Oslo — kanskje kommer disse fra ham, sier Nilsen.

Om det var Stephanson eller andre må nok fortsatt ligge gjemt bak historiens slør — kanskje får vi aldri vite hvem som har eid tegningene. Men glede oss dem kan vi, nå som de endelig har kommet til rette.